

A nagypénteki böjt

A nagypénteket különben ma is szigorú böjttel, különös meghatottsággal, valami naiv, de annál bensőségesebb átéléssel ünneplik meg. Teljes a csönd, a tűz kialszik, a tükröt fekete kendővel takarják el. Úgy járnak-kelnek, mintha halott volna a háznál. Az egész család már korareggel, jóval az isteni szolgálat előtt elmegy a templomba. Az *apátfalviak* (Csanád) lovat nem fognak kocsiba ilyenkor, hanem a tanyaiak is gyalog mennek be a templomba, mert ezen a napon a kocsira ülést illetlennek tartják. Délután több helyen körmenetben fölkeresik a hívek a kálváriát, és ott ájtatoskodnak. Mások a templomi Úr koporsóját veszik körül, amelyet *Tápén* különösen rozmaringgal, az örök szeretet jelképével ékesítenek. *Pannonhalmán* a XVIII. század folyamán ilyenkor önostorozást is végeztek⁸. Máshol a temetőben halottjaikat keresik föl⁹.

Sajátos szentelményféle a *nagypénteki kenyér*, amely *Szegeden* és környékén ismeretes eddigi tudomásunk szerint. Nagypénteken nem szoktak kenyeret dagasztani, csak akkorát, mint a libatojás. Ezt később megszáritják, elteszik, és akkor veszik elő, amikor valaki vízbe fullad. Ilyenkor a közepét kifűrik, és égő gyertyát állítanak a bele. A vízre eresztik, és ahol a gyertya belefördül, ott kell a holttestet keresni.

Nagypéntek délután sokfelé kukoricát szoktak pattogatni, amelynek néhol szintén szentelményjelleg tulajdonítanak. *Bácskában* elteszik egész esztendőre, és ha valakinek hideglelése van, 3–4 szemet nyeletnek vele¹⁰. *Apátfalván* (Csanád) cérnára fűzik, és orvosságul használják.

A Dunántúl egyes vidékein, mint *Nagyécsfalun* és *Csornán* (Győr) a legények elmennek ugyan nagypénteken is a lányokhoz, de nem beszélnek velük, hanem egy fekete szalagot kötnek a fára. Ezzel jelzik, hogy ott voltak.

⁸ *Pannonhalmi Rendtörténet* V. 630.

⁹ *Népünk és Nyelvünk*. A Szegedi Alföldkutató Bizottság közérdekű folyóirata. Szeged, 1935, 132.

¹⁰ *Ethnographia*. 1896, 178.